

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

14058

891.71
S-80

19 NOV 2010

23 SEP 2013

17 548

891.71

ԿՈՄՍ ԼԵԻ ՏՕԼՍՏՅՅ

S-80

ար.

1206

ԱՍՏԾՈՒՆ ԹԷ՝ ՄԱՄՕՆԱՅԻՆ

1007
32322

Հեղինակի գրական գործունեության

խոնամեակի առիթով թարգմանեց

ՅՈՎ. ՍՏԵՓԸՆԵԱՆ.

ԲՍԳՈՒ

ՏԳՄԱՆԱԳՐ. ՂԱԶԱՐԵԱՆՆԵՐԻ

1903.

14058

1903.01.23

ՄԻՋԱԿԻՆՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵ

Дозволено Цензурою,
23 Января 1903 года, г. Тифлисъ.

ԱՍՏՈՒՆ ԹԷ՛ ՄԱՄՈՆԱՅԻՆ.

«Ոչ մի ծառայ չի կարող երկու տեղերի ծառայել. որովհետև կամ մէկին կատէ, իսկ միւսին կըսիրէ, և կամ մէկին կը մեծարէ, իսկ միւսին կարհամարէ. 2էք կարող ծառայել Աստծուն և մամոնային» (Գուկ. ԺԶ, 13):
«Ով որ ինձ հետ չէ, հակառակ է ինձ. և ով որ ինձ հետ չէ ժողովում՝ ջրում է» (Մ[Թ. ԺԲ, 30):

Սրգաւանդ՝ հողի ահագին տարածութիւններ, որոնց վրայ կարող էին կերակրուել այժմ թշուառացող միլիոնաւոր ընտանիքներ, բռնուածէ ծխախոտով, խաղողով, գարեիով, գայլակով և, մեծ մասամբ, հաճարով ու կարտոֆիլով, որոնք գործ են ածուում ոգելից խմիչքներ պատրաստելու համար. այն է՝ գինի, գարեջուր և, գլխաւորապէս, օղի:

Միլիոնաւոր բանուորներ, որոնք կարող էին օգտակար գործեր կատարել մարդկութեան համար, գրանց պատրաստութիւնով են զբաղուած: Հաշուած է, որ Անգլիայում բոլոր բանուորներէ

մէկ տասներորդական մասը զբաղուած է օղի և գարեջուր պատրաստելով:

Ծխախոտ, օղի, գինի և գարեջուր պատրաստելուց ու գործածելուց ինչպիսի՞ հետեանքներ են առաջ գալիս:

Աբեղայի մասին մի հին զրոյց կայ, որ իբրև թէ նա վիճել է սատանայի հետ, թէ չի թողնել որ իր խուցը մտնի, իսկ եթէ թողեց, այն ժամանակ կրկատարէ այն բանն, ինչ որ իրեն կըհրամայէ սատանան: Պատմում են, որ իբր թէ սատանան ընդունեց վիրաւորուած, արիւնոտ թևը կախ արած ագռաւի կերպարանք և ողբալի կերպով թալտալ սկսեց աբեղայի խցի շեմքի առջև: Աբեղան խղճաց ագռաւին և ներս տարաւ նրան իւր խուցը: Եւ այն ժամանակ սատանան, խուցը մտնելով, աբեղային երեք ոճիր առաջարկեց 'ի ընտրութիւն. այնէ՛ սպանութիւն, շնութիւն կամ հարբեցողութիւն: Աբեղան ընտրեց արբեցողութիւնը, մտածելով, թէ՛ եթէ հարբի, միայն վնաս կըտայ ինքն իրան: Բայց երբ նա խմեց, այն ժամանակ, խեղքը կորցնելով, գնաց գիւղը և այնտեղ, կնոջ գայթակղութեան տակ ընկնելով, շնութիւն գործեց, իսկ ապա և սպանութիւն, պաշտպանուելով իրայ վրայ յարձակուող՝ կնոջ վերադարձող ամուսնուց:

Այսպէս են նկարագրուում արբեցողութեան հետեանքները հին զրոյցի մէջ, և արդարև իրա-

կանութեան մէջ այդպէս էլ է ոգելից խմիչքների գործածութեան հետեանքները: Սակաւ դէպքում է գողը, մարդասպանն իւր գործը կատարում ըզգաստ ժամանակը: Ղատարանների արձանագրութիւններից երևում է, որ ոճիրների իննտասներորդական մասը կատարում է հարբած զրութեան մէջ: Թէ ոճիրների մեծ մասը գինու գործածութիւնից է առաջանում, զրան ակներև ապացոյց կարող է ծառայել այն, որ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներից մի քանիսում, ուր գինին, ոգելից խմիչքների ամեն տեսակի ներմուծումն և վաճառելը բոլորովին արգելուած է, ոճիրներ համարեան թէ չեն պատահում. չըկայ ո՛չ գողութիւն, ո՛չ յափշտակութիւն, ո՛չ սպանութիւն, և բանտերը դատարկ են մնում:

Այսպէս է ոգելից խմիչքների գործածութեան մի հետեանքը:

Միւս հետեանքը— այդ ոգելից խմիչքների վնասակար ազդեցութիւն ունենալն է՝ մարդկանց առողջութեան վրայ: Բացի նորանից, որ ոգելից խմիչքների գործածութիւնից առաջանում է յատկապէս՝ միմիայն խմողներին առանձնապատուկ՝ ցաւատանջ հիւանդութիւններ, որոնցից մեռնում են բազմաթիւ մարդիկ,— նկատուած է, որ խմող մարդիկ, հիւանդանալով սովորական հիւանդութիւններով՝ աւելի դժուար են առողջանում, այնպէս որ կեանքն ապահովագրելիս ապահովագրող ըն-

կերու թիւնները միշտ աւելի շատ են տալիս նրանց կեանքի համար, որոնք գործ չեն անում ոգելից խմիչքներ, քան նրանց համար, որոնք գործ են անում:

Ոգելից խմիչքների գործածութեան միւս հետեւանքն էլ այսպէս է:

Երրորդ և ամենասարսափելի հետեւանքն ոգելից խմիչքների—այն է, որ գինին բթացնում է մարդկանց բանականութիւնն ու խղճմտանքը. գինի գործադրելուց մարդիկ դառնում են աւելի կոշտ ու կոպիտ, աւելի լիմար և աւելի չար:

Ոգելից խմիչքների գործածութիւնից ինչ օգուտ կայ:

Ո՛չ մի օգուտ:

Օղու, գինու և զարեջրի պաշտպաններն առաջ հաւատացնում էին, թէ այդ խմիչքներն աւելացնում են առողջութիւնը, ուժը, տաքացնում են և ուրախացնում: Բայց այժմ անվիճելի կերպով ապացուցուած է, որ այդ սուտ է: Ոգելից խմիչքներն առողջութիւնը չեն աւելացնում այն պատճառով, որ նրանք պարունակում են իրենց մէջ ուժեղ թոյն — ալկոհօլ, իսկ թոյնի գործածութիւնը չի կարող վնասակար չը լինել:

Այն, թէ գինին մարդու ուժը չի աւելացնում, ապացուցուած է արդէն շատ անգամ և նրանով, որ, համեմատելով ամիսների և տարիների ընթացքում խմող և չխմող միատեսակ լա-

վարպետի աշխատանքը, միշտ երեւցել է, որ չըխմողն աշխատել է աւելի շատ և աւելի լաւ, քան թէ խմողը. ապացուցուած է և նրանով, որ այն զօրախմբի զինուորները, որոնք արշաւանքների ժամանակ օղի են ստացել, միշտ աւելի թույլ ու յոգնող են գտնուել, քան նրանք, որոնց օղի չեն տուել:

Իսկ և իսկ ապացուցուած է և այն, որ գինին չէ տաքացնում, և որ տաքութիւնը գինի խրմելուց յետոյ երկար չի պահպանուում, և որ մարդ կարճատե տաքութիւնից յետոյ աւելի էլ հովանում է, այնպէս որ երկարատե ցուրտը շատ անտանելի է հարբեցողի համար, քան չարբեցողի: Ամեն տարի սառչող մարդկանցից մեծամասնութիւնը սառչում է միայն նրանից, որ գինով են տաքանում:

Իսկ այն ուրախութիւնը, որ գինուց է լառաջ գալիս, թէ իսկական և զուարճալի ուրախութիւն չէ, կարիք չըկայ և ապացուցանելու: Ամեն մի մարդ գիտէ, թէ ինչ է խմիչքի ուրախութիւնը: Արժէ միայն նայել քաղաքներում այն բանի վրայ, թէ ինչ է կատարուում տօն օրերը պանդոկներում, և գիւղերում էլ այն բանի վրայ, թէ ինչ է կատարուում այնտեղ տօներին, կնունքներին և հարսանիքներին: Այդ հարբած ուրախութիւնը միշտ վերջանում է հայհոյանքներով, թակ ու մահակով, տուր ու դմփոցով, ոճիրների ամեն տեսակով

և մարդկային արժանապատուութեան ստորացմամբ:

Գինին չէ ակելացնում առողջութիւնը, ոչ ուժը, ոչ տաքութիւնը, ոչ ուրախութիւնը, այլ բերում է մարդկանց մեծ չարիք: Եւ ուստի, թըւում է թէ՛ ամեն մի խելօք և բարի մարդու վայել է որ ոչ թէ միայն ինքն անձամբ գործ չածէ ոգելից խմիչքներ, այլ և բոլոր ուժով աշխատէ վերջ զնել այդ անօգուտ և վնասակար թոյնի գործածութեանը:

Բայց, դժբախտաբար, ամենեւին այդ չէ կատարում: Մարդիկ այնպէս թանկ են գնահատում հին սովորութիւններն ու բարքերը, այնպէս դժուարութեամբ են յետ սովորում նրանցից, որ մեր ժամանակում կան բազմաթիւ լաւ, բարի, խելօք մարդիկ, որոնք ոչ թէ միայն չեն թողնում ոգելից խմիչքների գործածութիւնն և նրանցով ուրիշներին հիւրասիրելը, այլ մինչև անգամ և՛, կարողացածին չափ, ջատագովում են այդ գործածութիւնը:

«Գինին պախարակելի չէ,—ասում են նրանք,—այլ պախարակելին արբեցողութիւնն է: Դաւիթ թագաւորն ասաց՝ «գինին ուրախացնում է մարդու սիրտը»: Քրիստոս Կանայի հարսանիքում օրհնեց գինին: Եթէ չխմեն, այն ժամանակ կառաւարութիւնը կզրկուի իւր ամենամեծ եկամուտից: Չի կարելի դիմաւորել տօներին, կնունք, հարսանիք կատարել առանց գինու: Չի կարելի չխմել առև-

տրի ժամանակ, թանկագին հիւրին ընդունելիս: «Մեր աշխատանքի և կարիքի ժամանակ չի կարելի նոյնպէս չխմել», ասում է խեղճ բանուոր մարդը: «Եթէ մենք խմում ենք միայն պատահած դէպքում և խելքները գլխներին, ապա դրանով ոչ ոքի վնաս չենք տալիս», ասում են բարեկեցիկ մարդիկ: «Մենք մեր խմելովը ոչ մէկին վնաս չենք տալիս, բացի մեզ: Իսկ եթէ մենք վնասում ենք մեզ, այդ էլ մեր գործն է. մենք ոչ մէկին չենք ուզում սովորեցնել և ոչ ոքից չենք ուզում սովորել. մեզնով չէ սկսուել այդ, մեզնով էլ չի վերջանալ», ասում են թեթևամիտ մարդիկ:

Այսպէս են ասում զանազան դիրքի և հասակի մարդիկ, աշխատելով արդարացնել իրենց: Բայց այդ արդարացումները, որ կհարկաւորուէին մեզնից մի քանի տասնեակ տարիներ առաջ, այժմ արդէն անպէտք են: Լաւ կըլինէր այդ ասել այն ժամանակ, երբ ամենքը մտածում էին, թէ ոգելից խմիչքների գործածութիւնը անվնաս բաւականութիւն է, թէ ոգելից խմիչքները մարդուս առողջութիւնն ու ոյժն ակելացնում են, երբ դեռ չըզրիտէին, թէ գինին իւր մէջ թոյն է պարունակում, որը միշտ վնասակար է մարդկանց, երբ դեռ մարդիկ չըզրիտէին արբեցողութեան այն սարսափելի հետեանքները, որոնք այժմ պարզ դրուած են ամենքի աչքի առջև:

Այդ կարելի էր ասել այն ժամանակ, երբ

դեռ ևս չըկային այն հարիւրաւոր ու հազարաւոր մարդիկ, որոնք վաղաժամ մեռնում են դառն չարչարանքների մէջ միայն նրա համար, որ սովորել են խմել ոգելից խմիչքներ և արդէն էլ չեն կարողանում լետ կենալ նրանց գործածութիւնից: Լաւ կըլինէր ասել, թէ գինին անվնաս բաւականութիւն է, երբ դեռ մենք չէինք տեսել այն հարիւրաւոր ու հազարաւոր սովեալներին, չարչարուած կանանց ու երախաներին, որոնք միայն նրա համար են տառապում, որ ամուսիններն ու հայրերը նրանց սովորեցրել են գինու: Լաւ կըլինէր այդ ասել, երբ դեռ մենք չէինք տեսել այն հարիւրաւոր ու հազարաւոր ոճրագործներին, լցուած բանտերը, անքորատեղիներն ու պատժավայրերն, և անառակութեամբ կործանուող կանանց, որոնք ընկած են այդ դրուժեան մէջ միայն գինու շնորհիւ: Լաւ կըլինէր ասել այդ, երբ դեռ մենք չէինք իմանում, որ հարիւր—հազարաւոր մարդիկ, որոնք կարող էին ալրել իրանց և ուրիշների երջանկութեան համար, կործանել են իրենց ոյժերն ու իւրեանց միտքն ու հոգին միմիայն այն պատճառով, որ գոյութիւն ունեն ոգելից խմիչքներ, և նրանք զայժակդուել են դըրանցով: Եւ ուստի մեր ժամանակում էլ արդէն չի կարելի ասել, թէ գինի խմելը կամ չխմելը մասնաւոր գործ է, թէ մենք գինու չափաւոր գործածութիւնը վնասակար չենք համարում մեզ

համար և չենք կամենում ոչ մէկին սովորեցնել և ինքներս էլ չենք ուզում ոչ ոքից սովորել, թէ մեզնով չէ սկսուել, և մեզնով էլ չի վերջանալ: Այդ արդէն այժմ չի կարելի ասել, գինի գործածելը կամ նրանից լետ կենալը մեր ժամանակում մասնաւոր գործ չէ, այլ ընդհանուր գործ է:

Այժմ բոլոր մարդիկ — միւսնայն է, ուզում են արդեօք այդ թէ ոչ — երկու բանակի են բաժանուած. ոմանք կուռում են վնասակար թոյնի գործածութեան, ոգելից խմիչքների դէմ, խօսքով և գործով, գինի գործածելով և նրանով չ'հիւրասիրելով. միւսներն այդ թոյնի գործածութիւնը պահանջում են և խօսքով, այն էլ ամենից ուժեղ, և օրինակով, և այդ կուրը մղում է այժմ բոլոր պետութիւնների մէջ և ահա արդէն քսան տարի է ինչ որ մի առանձին ուժով տեղի է ունենում նոյնպէս և Ռուսաստանում:

«Երբ դեռ մենք չըզլտէինք, այն ժամանակ մեզ վրայ մեղք չըկար», ասել է Քրիստոս: Իսկ այժմ մենք զիտենք, թէ ինչ ենք անում և ո՞ւմ ենք ծառայում՝ գինի գործածելով և նրանով հիւրասիրելով, և դրա համար, եթէ մենք՝ իմանալով գինու գործածութեան վնասակարութիւնը, շարունակում ենք խմել կամ հիւրասիրել նրանով, այն ժամանակ էլ չունենք ոչ մի արդարանալու միջոց:

Եւ թող չասեն, թէ չի կարելի չխմել և չը

Տիւրասիւրեւ յայտնի դիպուածներում—տօներին, հարսանիքներին և այդօրինակ դէպքերում, թէ այդպէս են անում ամենքը, թէ այդպէս են արել մեր հայրերն ու պապերը, և դրա համար չի կարելի որ միայն մենք բոլորից ջոկուենք: Այդ ճշմարիտ չէ. մեր հայրերն ու պապերը թողել են այն չար ու վնասակար սովորութիւնները, որոնց չարիք լինելը նրանց համար պարզուել է. այդպէս և մենք ենք պարտաւոր թողնել այն չարիքն, որ մեր ժամանակ պարզուեց: Իսկ այն, թէ գինին մեր ժամանակ մի սարսափելի չարիք է դարձել, դրան կասկած չկայ: Ի՞նչպէս ես՝ իմանալով, որ ոգելից խմիչքների գործածութիւնը չարիք է, հարիւր-հազարաւոր մարդկանց կործանող է, հիւրասիրեմ այդ չարիքով բարեկամներին, որոնք հաւաքուում են ինձ մօտ տօն օրերը, կնուէքներին կամ հարսանիքներին:

Ամեն ժամանակ ամենայն ինչ այնպէս չէ եղել, ինչպէս այժմ, է, այլ ամեն բան փոփոխուել է վատից դէպի լաւը, և փոխուել է ո՛չ թէ ինքն իրան, այլ մարդկանց ձեռքով, որոնք կատարում էին այն, ինչ որ նրանցից պահանջում էին իւրեանց խիղճն ու բանականութիւնն: Եւ այժմ մեր բանականութիւնն ու խիղճն ամենայն թախանձանքով պահանջում են մեզնից, որ մենք դադարենք գինի խմելուց և նրանով հիւրասիրելուց:

Առհասարակ մարդիկ դատապարտում են և

արհամարում այն հաբեցողներին, որոնք գինետրներում և պանդոկներում կոնծում են մինչև դատողութիւն կորցնելը և արդէն այնպէս են կպել գինուն, որ չեն կարողանում յետ կենալ և ինչ ունեն՝ խմիչքի են տալիս: Այն մարդիկ էլ, որոնք առնում են գինին տուն տանում, և չափաւոր խմում են ամեն օր, և գինով հիւրասիրում իրենց հիւրերին այն դիպուածներում, երբ այդ ընդունուած է, — այդպիսիները լաւ և պատուաւոր և ո՛չ մի վատ բան չանող են համարուում: Իսկ այն ինչ, հէնց այդպիսիներն են հարբեցողներից էլ աւելի շատ դատապարտութեան արժանի:

Հարբեցողները դարձել են հարբեցող միմիայն այն պատճառով, որ չարբեցողները՝ իրանց վնաս չըտալով, սովորեցրել են նրանց գինի խմելը, գայթակղեցրել իրենց օրինակով: Հարբեցողներն երբէք արբեցող չէին դառնալ, եթէ չտեսնէին բոլոր մարդկանցից յարգուած ու մեծարուած գինի խմողներին և նրանով հիւրասիրողներին: Ոչ մի անգամ դեռ գինի չխմած ջահէլը գինու համն և ներգործութիւնն իմանում է տօներին, հարսանիքների ժամանակ այդ պատուաւոր, չարբեցող, բայց խմող և յայտնի դիպուածներում հիւրասիրող մարդկանց մօտ:

Եւ դրա համար, ո՛վ խմում է գինի, հէնց թէկուզ որչափ էլ չափաւոր խմէ, ինչ տեսակ էլ մասնաւոր, ամենքի կողմից ընդունուած դէպքե-

րում հիւրասիրէ նրանով, — մեծ մեղք է գործում։
Նա գայթակղեցնում է նրանց որոնց գայթակղեց-
նել չէ հրամայուած, որոնց մասին ասուած է՝
«վա՛յ նրան», որ կը գայթակղեցնէ այս փոքրիկներէից
մէկն ու մէկին»։

Ասում են մեզնով չէ սկսուել, մեզնով էլ չի
վերջանալ։ Ո՛չ, մեզնով էլ կը վերջանայ, եթէ մի-
այն մենք հասկանանք, որ մեզնից իւրաքանչիւրի
համար գինի խմելը կամ չխմելը մի և նոյն բանը
չէ, որ իւրաքանչիւր մի գնուած շշով, իւրաքան-
չիւր մի խմած բաժակ գինով մենք ծառայում
ենք այն սարսափելի սատանայական գործին, որից
կործանուում են մարդկային լաւ ոյժերը, իսկ ընդ-
հակառակը, մենք յետ կենալով գինուց և տօնե-
րին, հարսանիքներին և կնունքներին սովորութիւն
դարձած գինու անմիտ գործածութիւնն ընդհա-
տելով՝ կը կատարենք մեզ համար մի շատ կարեւոր
գործ, — մեր հոգու, Աստծոյ գործը։

Եթէ միայն մենք հասկանայինք այս, մեղա-
նով էլ կը վերջանար արբեցողութիւնն։

Եւ դրա համար ո՞վ ուզում էս դու եղիր, ըն-
թեցող, արդեօք դեռ կեանքի համար պատրաս-
տուող պատանի ես, թէ՛ արդէն կեանքի հիմքը
դրած հասակաւոր մարդ, տանտէր — տղամարդ ես,
թէ՛ կինարմատ — տանտիկին, կամ զառամեալ ծե-
րունի, — երբ արդէն մօտեցել է ժամանակդ քո
կատարած գործերի հաշիւը տալու, — արդեօք հա-

րուստ ես դու թէ՛ աղքատ, յայտնի ես, թէ՛ ան-
լայտ, — ո՞վ որ էլ դու ուզում էս եղիր, այլ ևս
չես կարող երկու բանակների մէջ տեղը մնալ, դու
անխուսափելի կերպով պարտաւոր ես ընտրել եր-
կուսից մէկը, այն է՝ հակառակ գործել արբեցո-
ղութեան կամ օժանդակել նրան, — ծառայել Աս-
տծուն կամ մամօնային։

Եթէ դու, դեռ երբէք գինի չխմած, նրա թոյ-
նով չվարակուած ջահէլ ես, — թանգ գնահատիր
քո գայթակղութիւնից զերծ ու անարատ մնալդ։
Եթէ դու գայթակղութիւնից ճաշակես, էլ քեզ
համար արդէն խիստ դժուար կը լինի նրանից ձեռք
վերցնել։ Եւ մի հաւատար, թէ գինին կաւելացնէ
քո ուրախութիւնը։ Քո տարիներին յատուկ ուրա-
խութիւնը անկեղծ, լաւ ուրախութիւն է, և գի-
նին միայն քո անկեղծ, անմեղ ուրախութիւնը կը
դարձնէ հարբած, անմիտ և կեղտոտ ուրախու-
թիւն։ Գլխաւորն այն է, որ փախուստ տաս գի-
նուց, որովհետեւ քո տարիներում ամենից դժուար
բանն ուրիշների գայթակղութիւններից յետ կե-
նալն է. իսկ գինին թուլացնում է քո հասակի
համար ամենակարեւորը՝ բանականութեան ոյժը,
որն ընդդիմադրում է գայթակղութիւններին։ Խը-
մելով, դու անում ես այն, ինչ որ նոյն իսկ չէիր
մտածում անել զգաստ ժամանակդ։ Ինչու համար
դու ինքդ քեզ ենթարկես այդպիսի սարսափելի
վտանգի։

Եթէ դու հասակ առած մարդ ես, արդէն քեզ համար սովորութիւն ես դարձրել ոգելից խըմիչք գործածելը կամ սկսել ես ընտելանալ նրանց, — շուտափոյթ, քանի դեռ ժամանակ կայ, ետ դարձիր այդ զարհուրելի սովորութիւնից, ապա թէ ոչ չես կարող յետ նայել՝ տեսնելու թէ ինչպէս նա արդէն քեզ իշխել է, և դու կարող ես դառնալ նոցանից մէկն, որպէս այն անդարձ խորտակուած հարբեցողները, որոնք խորտակուել են գինուց: Նրանք ամենքն էլ սկսել են այնպէս, ինչպէս, և դու: Եթէ դու հէնց ունենայիր էլ ամբողջ կեանքումդ քեզ գինու գործածութեան չափաւոր աստիճանի վրայ պահելու կարողութիւն և ինքդ էլ չդառնայիր հարբեցող, ապա շարունակելով գինի խմելը և նորանով հիւրասիրելը՝ կարող է պատահել որ, դարձնես հարբեցող՝ փոքրիկ եղբորդ, կրնոջդ, երախաներիդ, որոնք չեն ունենալ՝ ինչպէս դու, գինու գործածութեան չափաւոր աստիճանի վրայ մնալու ոյժ: Գլխաւորն այս է, որ հասկանաս այն, թէ քեզ վրայ, որպէս մարդու, որը գտնուում է կեանքի ամենաուժեղ հասակում, որպէս տանտիրոջ կամ տանտիկնոջ, կեանքի առաջնորդի վրայ՝ պարտականութիւն է դրուած քո տանեցիների կեանքի առաջնորդութիւնն: Եւ դրա համար, եթէ դու իմանում ես, որ գինին ոչ մի օգուտ չէ բերում, մարդկանց մեծ չարիք է բերում, այն ժամանակ դու ոչ թէ միայն պարտա-

ւոր չես ստրկօրէն կրկնելու այն, ինչ որ արել են քո հայրերն ու պապերը — գինի գործածել, գնել և նրանով հիւրասիրելը — այլ ընդհակառակը պարտաւոր ես փոխել այդ սովորութիւնը և փոխարինել ուրիշով:

Եւ մի վախենար, որ տօներին, կնուներներին, հարսանիքներին խմելու սովորութեան փոփոխութիւնը շատ կվերաւորի ու կյուզի մարդկանց: Շատ տեղ արդէն սկսում են կատարել այդ, գինով հիւրասիրելը փոխարինելով քաղցրեղէնի և ոչ ոգելից խմիչքների հիւրասիրութեամբ. և մարդիկ միայն սկզբներում, և այն էլ ամենից լիմարներն, են զարմանում, բայց շուտով ընտելանում են և հաւանում:

Եթէ դու ծեր մարդ ես, այն հասակում, երբ էսօր չէ էգուց պիտի հաշիւ տաս Աստծուն այն մասին, թէ ինչպէս ես նրան ծառայել, և դու, փոխանակ նրան, որ յետ կացնես երիտասարդ, անփորձ մարդկանց գինու գործածութիւնից, որի սարսափելի չարիք լինելը դու չէիր կարող տեսած չըլինել քո կեանքի ընթացքում, մերձաւորներիդ գայթակղեցնում ես քո օրինակով՝ գինի խմելով կամ նրանով հիւրասիրելով, դու մեծ յանցանք ես գործում:

Վայ աշխարհին դայթակղութեանց համար: Գայթակղութիւնները պէտք է անցնեն աշխարհի վրայով, բայց վայ նրան, որ վրայով նրանք կանցնեն:

1004
322

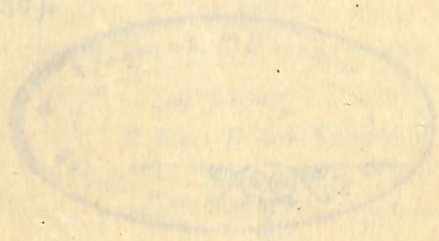

Միայն թէ հասկանայինք այն, որ գինու
գործածութեան մէջ այժմ միջին ճանապարհ չը-
կայ, և ուզենք թէ չուզենք այդ—մենք պարտա-
ւոր ենք երկուսից մէկն ընտրել, այն է՝ ծառայել
Աստծուն կամ մամօնային:

«Ո՛վ որ ինձ հետ չէ, հակառակ է ինձ. և
ո՛վ որ ինձ հետ չէ փողովում՝ ցրում է» (Մթ.
ՓԲ., 30):

[Faint, illegible handwritten text in Armenian script]

«Ազգային գրադարան»

NL0316829

